

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

**Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
za 2017 rok**

2017

Warszawa, 2018 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Przychody Zakładu	3
2.1. Odpis z FUS.....	5
2.2. Odpis z FEP	6
2.3. Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS.....	6
2.4. Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty	9
2.5. Przychody finansowe	11
2.6. Pozostałe przychody	11
3. Koszty działalności Zakładu	12
3.1. Amortyzacja	15
3.2. Materiały i energia	15
3.3. Usługi obce	17
3.4. Podatki i opłaty	19
3.5. Wynagrodzenia	22
3.6. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia.....	24
3.7. Pozostałe koszty.....	26
3.8. Koszty finansowe.....	26
3.9. Pozostałe koszty operacyjne	27
4. Wydatki inwestycyjne	27
5. Odsetki do otwartych funduszy emerytalnych	28
6. Wynik finansowy	28
7. Środki finansowe	28
8. Zobowiązania, należności i zapasy	28

1. Wprowadzenie

Plan finansowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na 2017 rok zatwierdzony został przez Radę Nadzorczą ZUS uchwałą Nr 42/X/IV/2016 z dnia 29 września 2016 r. Plan ten był dwukrotnie zmieniony w zakresie pozycji kosztów działalności bieżącej oraz nakładów na budowę, ulepszenie i zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Pierwsza zmiana planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na 2017 rok została zatwierdzona uchwałą Rady Nadzorczej ZUS nr 16/IV/IV/2017 z dnia 10 maja 2017 r., natomiast druga uchwałą Rady Nadzorczej ZUS Nr 41/VII/IV/2017 z dnia 26 lipca 2017 r. Powyższe zmiany miały wpływ na planowane pierwotnie koszty ogółem, które uległy zwiększeniu oraz planowany wynik netto i wynik brutto, który uległ pogorszeniu.

Sprawozdanie z wykonania Planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za 2017 rok w swojej treści prezentuje dane w zakresie realizacji przychodów i kosztów Zakładu oraz wydatków inwestycyjnych w 2017 r. W niniejszym sprawozdaniu dokonano porównania wyników uzyskanych przez Zakład za 2017 rok z analogicznymi danymi pochodzącymi z roku poprzedzającego rok sprawozdawczy.

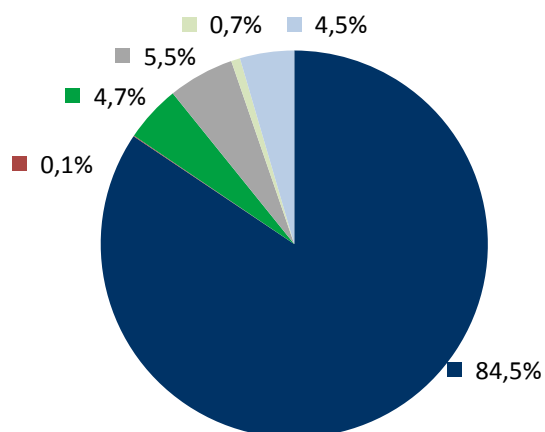
2. Przychody Zakładu

Ubiegły rok był kolejnym, w którym Zakład zrealizował przychody wyższe w stosunku do przychodów zaplanowanych. Przychody Zakładu za 2017 rok (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych) wyniosły ogółem **4.299.243 tys. zł** (tj. 101,1% planu), z czego:

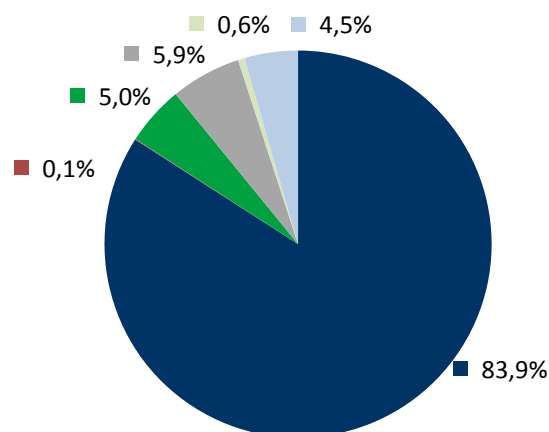
- przychody planowane 4.281.180 tys. zł (tj. 100,7% planu),
- przychody nieplanowane 18.063 tys. zł.

W analogicznym okresie roku poprzedniego uzyskano przychody ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych) w kwocie 4.229.049 tys. zł, co stanowiło 100,8% planu. Uzyskane w 2017 roku przychody ogółem były wyższe o 70.194 tys. zł (wzrost o 1,7%) w relacji do przychodów uzyskanych w roku 2016.

Struktura przychodów ogółem uzyskanych przez Zakład w 2017 roku różniła się nieznacznie od roku poprzedniego. Strukturę przychodów ogółem w 2016 i 2017 roku przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura przychodów ogółem
na dn. 31.12.2016 r.

- Odpis z FUS na działalność ZUS
- Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych
- Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS
- Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadc: zleconych Zakładowi do wypłaty
- Przychody finansowe
- Pozostałe przychody

Wykres 2. Struktura przychodów ogółem
na dn. 31.12.2017 r.

- Odpis z FUS na działalność ZUS
- Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych
- Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS
- Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadc: zleconych Zakładowi do wypłaty
- Przychody finansowe
- Pozostałe przychody

Przychody planowane stanowiły 99,6% przychodów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych), z czego najwyższą pozycję stanowił odpis z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych („FUS”) na działalność Zakładu (83,9% przychodów ogółem). Przychody nieplanowane w 2017 roku wyniosły łącznie kwotę 18.063 tys. zł i stanowiły 0,4% przychodów ogółem.

Tabela 1. Zestawienie przychodów Zakładu za 2017 r.

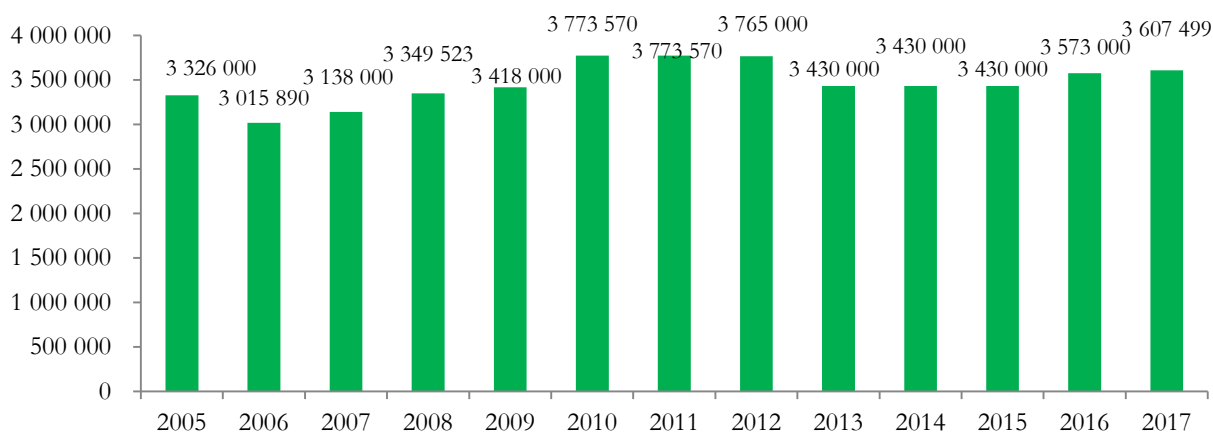
Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł				
1	2	3	4	5	6
Przychody ogółem <i>w tym:</i>	4 229 049	100,8%	4 253 106	4 299 243	101,1%
Odpis z FUS na działalność ZUS	3 573 000	100,0%	3 607 499	3 607 499	100,0%
Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych	2 627	100,0%	2 627	2 627	100,0%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	200 545	101,1%	210 644	213 054	101,1%
Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty	233 648	91,3%	250 442	252 057	100,6%
Przychody finansowe	27 460	90,3%	25 409	32 309	127,2%
Pozostałe przychody	191 769	140,4%	156 485	191 696	122,5%

2.1. Odpis z FUS

Odpis z FUS w 2017 r. był główną pozycją uzyskanych przez Zakład przychodów planowanych. W strukturze przychodów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych) jego wielkość stanowiła 83,9%.

Wysokości odpisu z FUS w latach 2005 – 2017 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Odpis z FUS w latach 2005-2017 (w tys. zł).

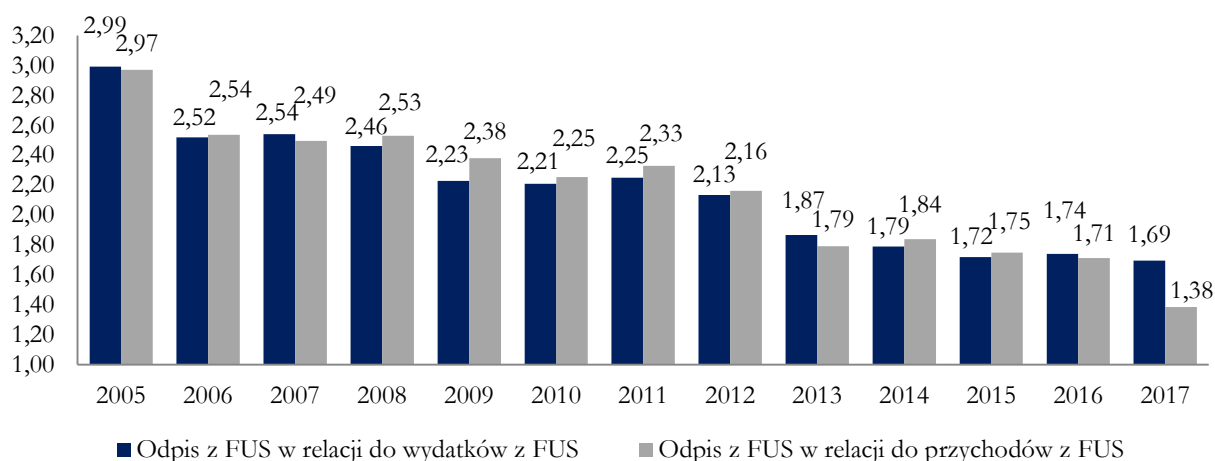

Wysokość odpisu z FUS na działalność Zakładu, w zatwierdzonym uchwałą nr 42/X/IV/2016 z dnia 29 września 2016 r. przez Radę Nadzorczą ZUS planie finansowym na rok

2017 wynosiła 3.607.499 tys. zł. Wysokość odpisu z FUS jest ustalana co roku w ustawie budżetowej. W trakcie prac nad ustawą budżetową na rok 2017 oraz późniejszej realizacji ustawy wysokość odpisu nie uległa zmianie. Wysokość odpisu z FUS w ostatnich latach kształtowała się na poziomie między 3.016 – 3.774 mln zł rocznie, przy czym lata 2016-2017 to okres, w którym wysokość odpisu z FUS była podwyższana. Odpis z FUS na działalność ZUS stanowi koszt po stronie wydatków FUS. W roku 2017 odpis był wyższy od wielkości z roku poprzedniego o 34.499 tys. zł. Jednak wzrost odpisu nie wpłynął na istotne zwiększenie obciążenia nim Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co obrazuje wskaźnik relacji odpisu z FUS do wydatków FUS. W 2017 r. wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 1,69% i był niższy o 0,05% od analogicznego wskaźnika w roku 2016. W 2016 roku wysokość wskaźnika relacji odpisu z FUS do wydatków FUS wyniosła 1,74%.

Wysokość relacji odpisu z FUS do przychodów i wydatków FUS, przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Odpis z FUS w relacji do przychodów FUS i wydatków FUS w latach 2005-2017 w %.

2.2 Odpis z FEP

Wysokość odpisu z Funduszu Emerytur Pomostowych („FEP”) w 2017 roku wyniosła 2.627 tys. zł (tj. 100,0% planu) i była w analogicznej wysokości co w roku 2016. Wysokość odpisu z FEP, podobnie jak odpisu z FUS, ustalana jest w ustawie budżetowej.

2.3 Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS

Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS uzyskiwane są z tytułu poboru i dochodzenia składek na Otwarte Fundusze Emerytalne („OFE”), Fundusz Pracy („FP”) i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych („FGŚP”) oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Przychody te naliczane są jako odsetek od wielkości składek według określonego wskaźnika (zgodnie z właściwym ustawodawstwem lub zawartymi umowami i porozumieniami).

W 2017 roku Zakład uzyskał przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w kwocie ogółem 213.054 tys. zł (tj. 101,1% planu). W roku 2016 przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład wyniosły 200.545 tys. zł (tj. 101,1% planu). Wyższe od planowanych przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS uzyskane w 2017 r. były konsekwencją dobrej sytuacji makroekonomicznej w kraju. Porównując przychody uzyskane przez Zakład, w 2017 roku z tego tytułu uzyskano przychody wyższe r/r o 12.510 tys. zł, tj. o 6,2%. Głównym źródłem wzrostu były przede wszystkim wyższe przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do Narodowego Funduszu Zdrowia („NFZ”) – tj. o 6,8%.

Uzyskane przez Zakład za 2017 roku przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Szczegółowe zestawienie przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS za 2017 r.

Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
	1	2	3	4	5
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS:	200 545	101,1%	210 644	213 054	101,1%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE	12 649	98,4%	13 334	12 961	97,2%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na FP, FGŚP	54 827	101,7%	57 217	58 008	101,4%
Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do NFZ	133 068	101,0%	140 093	142 085	101,4%

Poziom realizacji planu w zakresie poszczególnych przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS był zróżnicowany. W 2017 roku dominującym źródłem w tej grupie przychodów były przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do NFZ. W ujęciu wartościowym wyniosły one 142.085 tys. zł, co stanowiło 101,4% planu. Przychody te były również wyższe o 9.017 tys. zł (tj. o 6,8 %) od analogicznych przychodów uzyskanych w 2016 roku – wówczas Zakład uzyskał przychody z tego tytułu w wysokości 133.068 tys. zł (tj. 101,0% planu). Jednocześnie w 2017 roku w stosunku do roku 2016 zwiększył się

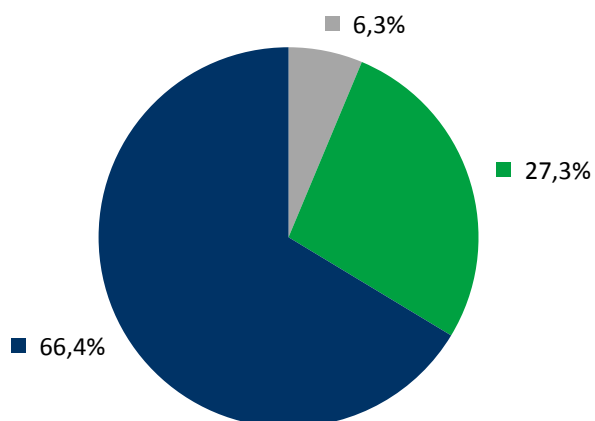
udział przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne w przychodach ogółem z 3,15% do 3,30%.

W 2017 roku Zakład uzyskał również przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE w kwocie 12.961 tys. zł, tj. o 2,8% niższej od kwoty zaplanowanej na 2017 rok. Porównując przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład, w 2017 roku były one wyższe r/r o 312 tys. zł (tj. o 2,5 %) – w roku 2016 Zakład uzyskał przychody z tego tytułu w wysokości 12.649 tys. zł. W konsekwencji udział przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE w przychodach ogółem Zakładu nie zmienił się i wynosi nadal 0,3%.

Z tytułu poboru i dochodzenia składek na FP i FGŚP w 2017 roku Zakład uzyskał przychody w kwocie 58.008 tys. zł, tj. o 1,4% wyższej od kwoty zaplanowanej na 2017 rok. Przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład, były wyższe r/r o 3.181 tys. zł (tj. o 5,8 %).

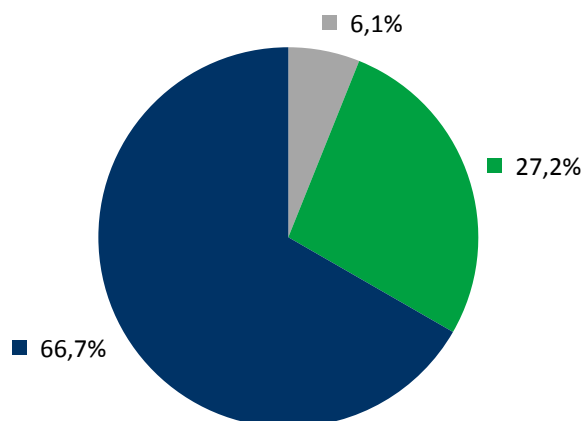
Udział poszczególnych grup przychodów w osiągniętych przychodach ogółem z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS w 2016 i 2017 r. przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Struktura przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż FUS na dn. 31.12.2016 r.

- Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE
- Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na FP, FGŚP
- Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do NFZ

Wykres 6. Struktura przychodów z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż FUS na dn. 31.12.2017 r.

- Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na OFE
- Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na FP, FGŚP
- Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne do NFZ

2.4 Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty

Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty uzyskiwane są z tytułu obsługi wypłaty rent socjalnych, zasiłków i świadczeń przedemerytalnych, świadczeń na rzecz kombatantów, świadczeń zbiegowych realizowanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego („KRUS”) oraz pozostałych świadczeń.

W 2017 roku Zakład uzyskał przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w kwocie ogółem 252.057 tys. zł (tj. 100,6% planu). W roku 2016 przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład wyniosły 233.648 tys. zł (tj. 91,3% planu). Porównując przychody uzyskane z tego tytułu przez Zakład, w 2017 roku były one wyższe r/r o 18.409 tys. zł, tj. o 7,9%.

Szczegółowo w ujęciu wartościowym oraz procentowym uzyskane przez Zakład za 2017 r. przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Szczegółowe zestawienie przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty za 2017 r.

Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł		tys. zł		
1	2	3	4	5	6
Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty:	233 648	91,3%	250 442	252 057	100,6%
Rent socjalnych	64 337	98,9%	66 235	67 069	101,3%
Zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	27 215	84,7%	28 719	24 760	86,2%
Świadczeń na rzecz kombatantów	23 702	97,3%	23 882	22 938	96,0%
Świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS	15 390	97,7%	15 001	15 491	103,3%
Obsługa pozostałych świadczeń	103 004	86,9%	116 605	121 798	104,5%

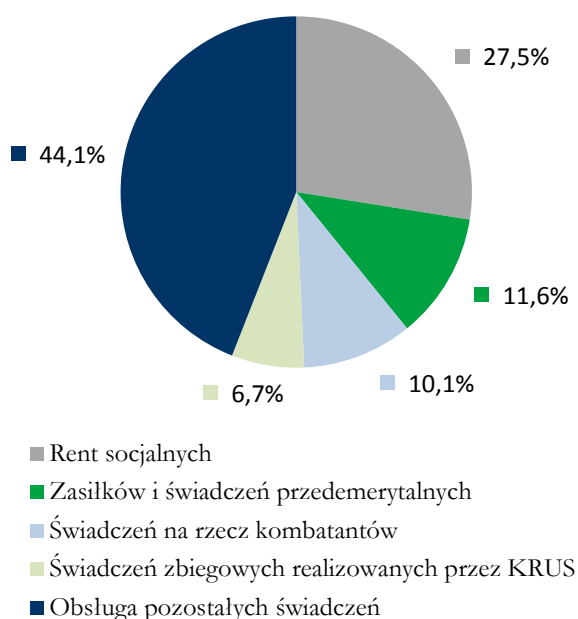
Poziom realizacji planu w zakresie poszczególnych przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty był zróżnicowany. W 2017 roku dominującym źródłem przychodów w tej grupie były przychody z tytułu obsługi pozostałych świadczeń. W ujęciu

wartościowym wyniosły one 121.798 tys. zł, co stanowiło 104,5% planu. Przychody te były również wyższe o 18.794 tys. zł (tj. o 18,3 %) od analogicznych przychodów uzyskanych w 2016 roku (103.004 tys. zł). Jednocześnie, w 2017 roku w relacji do roku 2016, zmienił się udział poszczególnych przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w przychodach ogółem.

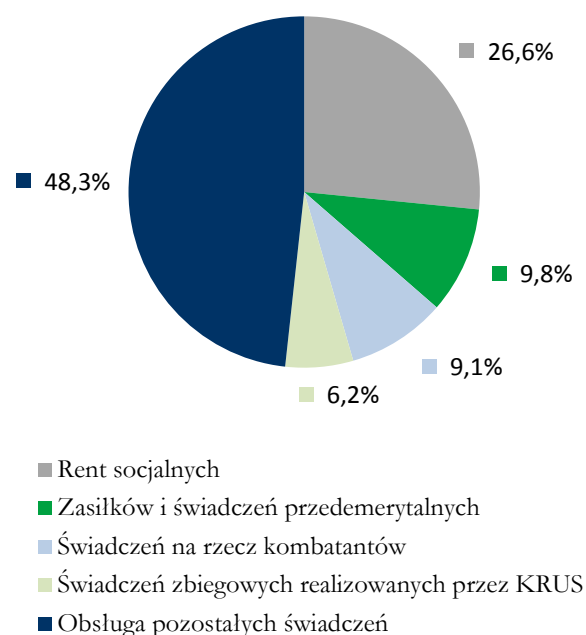
W 2017 roku, analogicznie jak w roku poprzednim, w tej grupie przychodów największy udział w przychodach ogółem miały przychody uzyskane z tytułu obsługi pozostałych świadczeń, ich udział wzrósł z 2,44% do 2,83%. Wpływ na to miał głównie wzrost przychodów uzyskanych z tytułu informacji udzielanych komornikom, które wzrosły r/r o ponad 20,6%, tj. o kwotę 18.186 tys. zł. Wzrost przychodów od komorników z tytułu udzielanych informacji związany był ze zwiększeniem się liczby przekazywanych wniosków ogółem oraz zmniejszeniem się liczby wniosków tzw. niepłatnych w ogólnej liczbie obsługiwanych wniosków z 34% w 2016 roku do 30% w roku 2017.

Udział poszczególnych grup przychodów w osiągniętych przychodach ogółem z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty w 2016 i 2017 r. przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 7. Struktura przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty na dn. 31.12.2016 r.

Wykres 8. Struktura przychodów z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty na dn. 31.12.2017 r.

2.5 Przychody finansowe

Przychody finansowe Zakładu w 2017 r. wyniosły 32.309 tys. zł, z czego przychody planowane w kwocie 29.465 tys. zł (tj. 116,0% planu), a nieplanowane w kwocie 2.844 tys. zł. W relacji do roku 2016 uzyskano przychody finansowe wyższe o 4.849 tys. zł (tj. o 17,7%).

Na przychody finansowe planowane składają się głównie odsetki, z czego dominujące to:

- odsetki od środków na rachunkach bieżących i rachunkach bankowych lokat krótkoterminowych – łącznie 13.689 tys. zł,
- odsetki uzyskane (wycofane) od OFE – kwota 7.856 tys. zł,
- odsetki od krótkoterminowych papierów wartościowych – kwota 5.305 tys. zł.

Przychody finansowe nieplanowane w kwocie 2.844 tys. zł zostały uzyskane z tytułu zysku ze zbycia inwestycji krótkoterminowych (2.725 tys. zł) oraz dodatnich różnic kursowych (119 tys. zł).

2.6 Pozostałe przychody

Pozostałe przychody zostały uzyskane przez Zakład w 2017 roku w kwocie 191.696 tys. zł (tj. 122,5% planu), z czego przychody planowane w kwocie 176.477 tys. zł (tj. 112,8% planu) oraz przychody nieplanowane w kwocie 15.219 tys. zł. Pozostałe przychody planowane uzyskane przez Zakład w ubiegłym roku były wyższe o 21.633 tys. zł od analogicznych przychodów uzyskanych w roku 2016, na co największy wpływ głównie:

- przychody z tytułu zwrotu kosztów egzekucyjnych – kwota 91.794 tys. zł,
- wynagrodzenie za terminowe wpłacanie podatku i składek oraz za ustalenie i wypłatę świadczeń z ubezpieczenia chorobowego – kwota 48.358 tys. zł,
- otrzymane odszkodowania, kary i grzywny od osób prawnych – kwota 19.987 tys. zł,
- zwrot zasądzonych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego – kwota 8.885 tys. zł,

Pozostałe przychody nieplanowane w 2017 roku stanowią rozliczenie środków europejskich otrzymanych w latach poprzednich, w związku z realizacją projektów współfinansowanych tymi środkami, m.in.: POIG 7-13 „Platforma Usług Elektronicznych dla klientów ZUS (PUE)”, POIG 7-26 „Rozwój systemu informatycznego ZUS wspomagającego udostępnienie e-usług” oraz UDA-POKL 05.01.01-00-009/09-03 „Poprawa jakości usług świadczonych przez ZUS na rzecz przedsiębiorców w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki” (kwota 15.197 tys. zł). W relacji r/r nieplanowane pozostałe przychody były niższe o 21.706 tys. zł.

Ponadto, w 2017 roku:

- rozwiązane zostały rezerwy (11.791 tys. zł) na postępowania sądowe oraz niewykorzystane urlopy pracownicze,
- zmniejszono odpisy aktualizujące wartość należności w kwocie 11.951 tys. zł,
- dokonane zostały odpisy aktualizujące wartość inwestycji w kwocie 910 tys. zł,

Zdarzenia powyższe znalazły swoje odzwierciedlenie w przychodach ogółem Zakładu, natomiast jako pozycje memorialowe nie spowodowały wpływu środków pieniężnych.

3. Koszty działalności Zakładu

W 2017 roku łączne koszty działalności bieżącej Zakładu z amortyzacją wyniosły **4.302.078 tys. zł** (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych), a bez amortyzacji według stawek – 4.005.842 tys. zł. W stosunku do planu finansowego ZUS na 2017 r. zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą ZUS, koszty działalności bieżącej ogółem z amortyzacją zostały zrealizowane przez Zakład w 91,9% planu (bez amortyzacji według stawek w 93,0% planu). W roku 2016 koszty ogółem z amortyzacją wyniosły 4.108.649 tys. zł, a bez amortyzacji według – 3.768.641 tys. zł. W ujęciu r/r nastąpił wzrost kosztów ogółem z amortyzacją o 193.429 tys. zł (tj. o 4,7%), a bez amortyzacji według stawek o 237.201 tys. zł, tj. o 6,3%. Wzrost ten był naturalną konsekwencją podjętych decyzji o przeprowadzeniu w ub. roku dwóch zmian planu w zakresie zwiększenie funduszu wynagrodzeń osobowych (łącznie o kwotę 197.310 tys. zł).

W ujęciu wartościowym i procentowym wysokość poniesionych przez Zakład kosztów działalności bieżącej za 2017 rok w poszczególnych grupach prezentuje poniższa tabela:

Tabela 4. Szczegółowe zestawienie kosztów działalności bieżącej Zakładu za 2017 r.

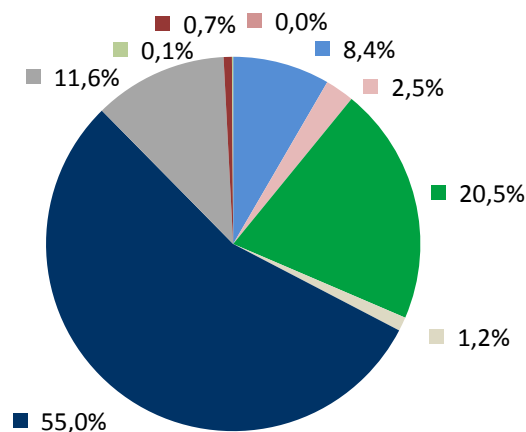
Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
	1	2	3	4	5
Koszty ogółem działalności bieżącej z amortyzacją wg stawek	4 108 649	92,1%	4 681 471	4 302 078	91,9%
Koszty ogółem działalności bieżącej (bez amortyzacji wg stawek)	3 768 641	92,9%	4 305 426	4 005 842	93,0%
Amortyzacja	344 356	83,7%	380 452	299 156	78,6%
Materiały i energia	103 125	68,9%	135 503	103 513	76,4%
Usługi obce	844 114	84,3%	1 027 394	833 478	81,1%
Podatki i opłaty	49 886	73,9%	59 760	40 859	68,4%
Wynagrodzenia	2 258 238	99,8%	2 476 508	2 471 242	99,8%
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	475 274	93,6%	545 497	516 754	94,7%
Pozostałe	29 259	56,8%	45 900	30 061	65,5%
Koszty finansowe	150	15,0%	1 000	155	15,5%
Pozostałe koszty operacyjne	4 247	70,8%	9 457	6 860	72,5%

Struktura kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją) w 2017 roku zasadniczo nie uległa zmianie w stosunku do roku 2016. W dalszym ciągu największy udział w kosztach działalności bieżącej miały:

- koszty wynagrodzeń (57,4% kosztów ogółem) – które w stosunku do roku 2016 (55,0% kosztów) wykazały tendencję rosnącą,
- usługi obce (19,4% kosztów ogółem) i w stosunku do roku 2016 (20,5% kosztów) uległy niewielkiemu spadkowi,
- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia (12,0% kosztów ogółem) – które w stosunku do roku 2016 (11,6% kosztów) uległy nieznacznemu wzrostowi.

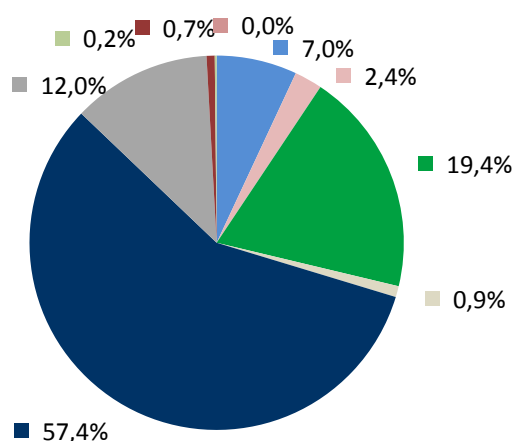
Strukturę kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją) w 2016 i 2017 roku zaprezentowano na poniższych wykresach.

Wykres 9. Struktura kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją) – na dn. 31.12.2016 r.

- Amortyzacja
- Materiały i energia
- Usługi obce
- Podatki i opłaty
- Wynagrodzenia
- Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
- Pozostałe
- Koszty finansowe
- Pozostałe koszty operacyjne

Wykres 10. Struktura kosztów ogółem działalności bieżącej (z amortyzacją) – na dn. 31.12.2017 r.

- Amortyzacja
- Materiały i energia
- Usługi obce
- Podatki i opłaty
- Wynagrodzenia
- Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
- Pozostałe
- Koszty finansowe
- Pozostałe koszty operacyjne

Koszty działalności bieżącej planowane (z amortyzacją według stawek) wartościowo w 2017 roku wyniosły 4.302.036 tys. zł (tj. 91,9% planu) i w strukturze kosztów stanowiły prawie 100% kosztów ogółem. Były one niższe od kwoty planowanej na 2017 rok o 379.435 tys. zł. W roku poprzedzającym, koszty działalności bieżącej planowane wyniosły 4.108.357 tys. zł (tj. 92,1% planu). W ujęciu r/r wzrosły one o 193.679 tys. zł (tj. o 4,7%).

W 2017 roku poniesione zostały również koszty nieplanowane z tytułu ujemnych różnic kursowych (18 tys. zł), strat ze zbycia inwestycji (kwota 20 tys. zł) oraz zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym (kwota 4 tys. zł). W poprzedzającym roku koszty nieplanowane

wyniosły 292 tys. zł, w tym z tytułu: ujemnych różnic kursowych (65 tys. zł) oraz zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym inwestycji (227 tys. zł).

3.1 Amortyzacja

Koszty amortyzacji w 2017 r. wyniosły 299.156 tys. zł, tj. 78,6% planu i stanowiły 7,0% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Były one niższe od kwoty planowanej o 81.296 zł (tj. 21,4%). W porównaniu do roku 2016 nastąpił dalszy spadek kosztów amortyzacji o kwotę 45.200 tys. zł, tj. o 13,1 %, (w 2016 roku koszty amortyzacji ukształtowały się na poziomie 344.356 tys. zł). W zakresie kosztów amortyzacji, dominującą pozycją stanowią koszty amortyzacji według stawek (naliczane od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych), które w stosunku do analogicznego okresu 2016 r. wykazały tendencję spadkową tj. o 43.772 tys. zł, tj. o 12,9%). Spadek kosztów amortyzacji stanowi pochodną poziomu realizacji planu rzeczowo-finansowego działalności ZUS w zakresie budowy i zakupów środków trwałych, który w roku ubiegłym został wykonany na poziomie 42,1% (w ramach którego finansowane jest odtwarzanie składników majątkowych), przy jednoczesnym postępującym zużywaniu się aktualnie posiadanego majątku Zakładu.

Tabela 5. Wykonanie planu finansowego za 2017 r. w zakresie kosztów amortyzacji.

Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł		tys. zł		
1	2	3	4	5	6
Amortyzacja ogółem	344 356	83,7%	380 452	299 156	78,6%
Amortyzacja według stawek	340 008	84,2%	376 045	296 236	78,8%
Zakup wyposażenia o niskiej wartości	4 348	59,4%	4 407	2 920	66,3%

3.2 Materiały i energia

Koszty zużycia materiałów i energii w 2017 roku wyniosły 103.513 tys. zł (tj. 76,4% planu) i stanowiły 2,4% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty te były niższe od kwoty planowanej o 31.990 tys. zł (tj. o 23,6%). W porównaniu do roku 2016 nastąpił wzrost kosztów zużycia materiałów i energii o kwotę 388 tys. zł (tj. o 0,4%). W 2016 roku koszty zużycia materiałów i energii ukształtowały się na poziomie 103.125 tys. zł (tj. 68,9% planu).

Tabela 6. Wykonanie planu finansowego za 2017 r. w zakresie kosztów zużycia materiałów i energii.

Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
	1	2	3	4	5
Materiały i energia	103 125	68,9%	135 503	103 513	76,4%

Dominujący wpływ na poziom realizacji kosztów zużycia materiałów i energii w ubiegłym roku miały (analogicznie jak w latach poprzednich) koszty zużycia energii zrealizowane w kwocie 63.175 tys. zł (61,0% ogółu kosztów materiałów i energii). W zakresie kosztów zużycia energii plan został zrealizowany w 81,9%. Oszczędności w stosunku do planu zostały uzyskane w związku z realizacją umowy centralnej na dostawę energii elektrycznej (z Polską Grupą Energetyczną PGE S.A.), jak również dzięki korzystnym warunkom atmosferycznym w 2017 roku skutkującym niższym zużyciem gazu oraz oleju opałowego i napędowego.

W zakresie kosztów zużycia materiałów plan finansowy został zrealizowany w kwocie 40.338 tys. zł, tj. 69,1% planu. Główne przyczyny niższego wykonania tej pozycji kosztowej w 2017 roku to:

- a) uzyskanie korzystniejszych ofert od kontrahentów w wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego oraz ograniczenie kosztów zużycia papieru i materiałów eksploatacyjnych do urządzeń drukujących, m. in. dzięki elektronicznej obiegu dokumentów,
- b) niższe zużycie materiałów i części zamiennych do urządzeń drukujących, maszyn i urządzeń poligraficznych oraz taboru samochodowego, z uwagi na mniejszą awaryjność urządzeń i samochodów,
- c) niższe zużycie druków zwolnień lekarskich – ZUS ZLA, z uwagi na mniejszą ilość pobieranych druków przez lekarzy, w związku z wprowadzeniem elektronicznego sposobu wystawiania zwolnień lekarskich,
- d) oszczędności na kosztach zużycia paliwa spowodowane korzystnie zawartą umową centralną na zakup paliwa (z wykonawcami Orlen S.A. i Lotos S.A. oraz Circle K).

3.3 Usługi obce

Koszty usług obcych w 2017 roku wyniosły ogółem 833.478 tys. zł (tj. 81,1% planu) i stanowiły 19,4% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty usług obcych były niższe od kwoty planowanej o 193.916 tys. zł (tj. o 18,9%). W porównaniu do roku 2016 nastąpił ich spadek o kwotę 10.636 tys. zł (tj. o 1,3%). W roku 2016 koszty usług obcych wyniosły 844.114 tys. zł (tj. 84,3% planu).

Tabela 7. Wykonanie planu finansowego za 2017 r. w zakresie kosztów usług obcych.

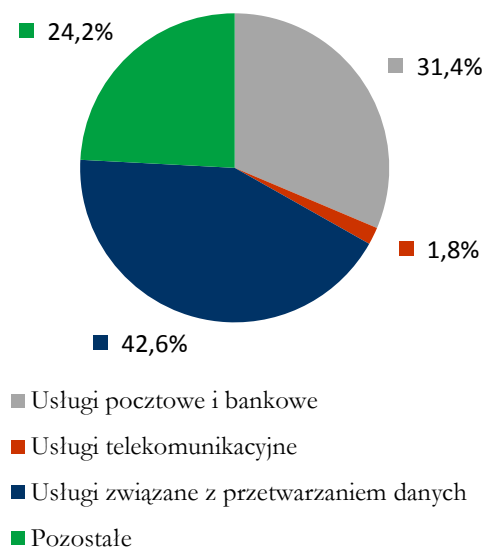
Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł		tys. zł		
1	2	3	4	5	6
Usługi obce	844 114	84,3%	1 027 394	833 478	81,1%
Usługi pocztowe i bankowe	264 760	88,8%	305 000	282 746	92,7%
Usługi telekomunikacyjne	15 339	69,0%	22 000	15 419	70,1%
Usługi związane z przetwarzaniem danych	360 004	87,8%	385 000	295 240	76,7%
Pozostałe, w tym:	204 010	75,3%	315 394	240 073	76,1%
Remonty	56 041	61,5%	95 000	54 652	57,5%
<i>remonty budowlane</i>	<i>17 102</i>	<i>85,5%</i>	<i>20 000</i>	<i>17 331</i>	<i>86,7%</i>
<i>serwis i konserwacja urządzeń</i>	<i>38 939</i>	<i>54,8%</i>	<i>75 000</i>	<i>37 321</i>	<i>49,8%</i>

Struktura kosztów usług obcych w 2017 roku była zbliżona do struktury kosztów z 2016 roku. W roku ubiegłym w dalszym ciągu dominującymi kosztami usług obcych były: koszty związane z przetwarzaniem danych (35,4% kosztów usług obcych) oraz koszty usług pocztowych i bankowych (33,9% kosztów usług obcych), gdzie odnotowano wzrost w stosunku do 2016 r. z uwagi na:

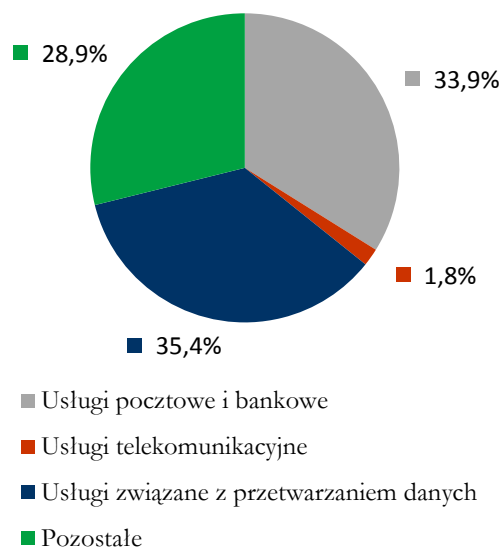
- a) wzrost stawki w zakresie przekazów pocztowych oraz korespondencji z uwagi na zawarte w drugim półroczu nowe umowy z Poczta Polska,
- b) wzrost liczby świadczeniobiorców w związku z obniżeniem wieku emerytalnego.

Strukturę kosztów usług obcych w 2016 i 2017 roku przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 11. Struktura kosztów usług obcych na dn. 31.12.2016 r.

Wykres 12. Struktura kosztów usług obcych na dn. 31.12.2017 r.

Do niższej od planowanej, realizacji planu w zakresie kosztów usług obcych przyczyniły się głównie:

- w zakresie usług związanych z przetwarzaniem danych:

- zmniejszenie ilości świadczeń przetwarzanych przez Zakłady Elektronicznej Techniki Obliczeniowej – ZETO,
- renegocjacja stawek za usługi w zakresie eksploatacji i utrzymania KSI,
- niezrealizowanie planowanych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w ramach zadań na: serwis (m.in. oprogramowania Software AG, BMC na platformie Mainframe), usługi wsparcia (m.in. utrzymania środowiska NROI, systemu kopii bezpieczeństwa), opiekę serwisową (m.in. oprogramowania IBM (AIX, DB2 LUW), urządzeń i oprogramowania HP),

- w zakresie usług telekomunikacyjnych:

- korzystne stawki opłat za korzystanie z łączy teletransmisyjnych oraz usługi telefonii komórkowej,
- malejącą liczbę wykonywanych połączeń,
- szersze wykorzystywanie przez pracowników innych środków komunikacji niż telefonia stacjonarna, tj. poczty elektronicznej czy telefonii komórkowej (stawka na połączenia komórkowe pomiędzy numerami w ramach Zakładu wynosi 0 zł),

- w zakresie pozostałych usług:

- a) niepełne wykorzystanie środków zabezpieczonych na ustawowo zagwarantowane wykonawcom waloryzacje stawek dla umów na usługi czystościowe, dozór i ochronę mienia,
- b) uzyskanie korzystniejszych niż pierwotnie szacowano ofert od kontrahentów na usługi remontowe, konserwacyjne i serwisowe, odprowadzanie ścieków oraz innych umów z zakresu usług obcych,
- c) obniżenie w trakcie roku stawek płaconych przez Zakład z tytułu opłat eksploatacyjnych podmiotom zarządzającym nieruchomościami spółdzielczymi i współwłasnościowymi,
- d) niższe niż planowanych koszty usuwania skutków zimy (odsnieżanie budynków i usuwanie sopli) na skutek łagodniejszej zimy,
- e) spadek liczby skierowań wydawanych przez lekarzy orzeczników na dodatkowe badania specjalistyczne dla osób ubiegających się o świadczenie rentowe, w związku z korzystaniem przez nich w trakcie postępowania z dokumentacji medycznej ubezpieczonych,
- f) niepełne wykorzystanie środków przeznaczonych na badania konsultacyjne osób ubiegających się o zagraniczne świadczenia pieniężne, ze względu na mniejszą od zakładanej ilość tych badań,
- g) ponowna analiza potrzeb, w wyniku której zrezygnowano (całkowicie lub częściowo) z pierwotnie zaplanowanych zadań lub przesunięto termin podpisania umowy m.in. w zakresie: serwisu urządzeń HP, ITS dla systemu EWD oraz serwerów Mainframe i macierzy dyskowych.
- h) brak konieczności wydatkowania środków zabezpieczonych na najem powierzchni biurowej, w związku z ryzykiem niekorzystnego rozstrzygnięcia toczącego się postępowania sądowego w sprawie zwrotu spornej części nieruchomości, w której aktualnie ulokowany jest I Oddział ZUS w Warszawie. W 2017 roku proces sądowy nie został rozstrzygnięty.

3.4 Podatki i opłaty

Podatki i opłaty w 2017 roku wyniosły ogółem 40.859 tys. zł (tj. 68,4% planu) i stanowiły 0,9% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty podatków i opłat były niższe od kwoty planowanej o 18.901 tys. zł (tj. o 31,6%). W porównaniu do roku 2017 nastąpił spadek tych kosztów o kwotę 9.027 tys. zł (tj. o 18,1%). W roku 2016 koszty podatków i opłat wyniosły 49.886 tys. zł (73,9% planu).

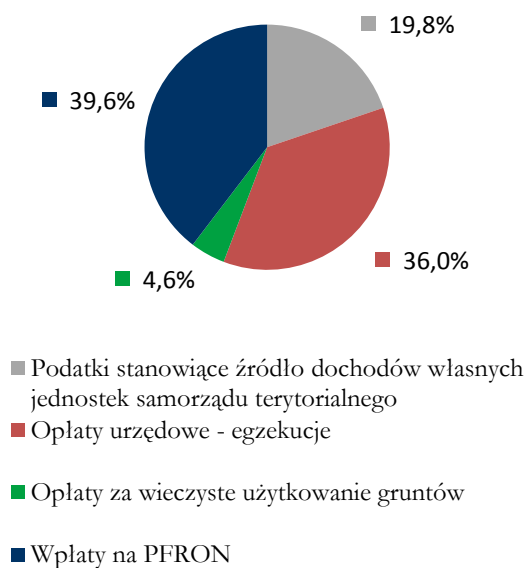
Tabela 8. Wykonanie planu finansowego za 2017 r. w zakresie podatków i opłat.

Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł		tys. zł		
1	2	3	4	5	6
Podatki i opłaty	49 886	73,9%	59 760	40 859	68,4%
Podatki stanowiące źródło dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego	9 872	88,9%	11 420	9 880	86,5%
Opłaty urzędowe - egzekucje	17 950	54,6%	24 500	14 042	57,3%
Opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów	2 296	76,5%	3 040	2 287	75,2%
Wpłaty na PFRON	19 768	96,4%	20 800	14 650	70,4%

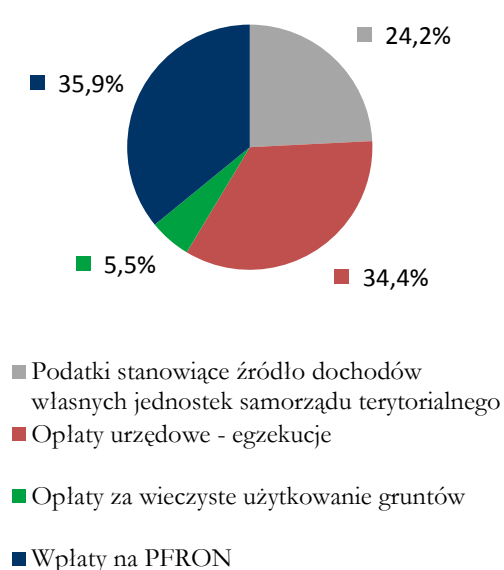
Struktura kosztów podatków i opłat w 2017 roku uległa nieznacznej zmianie w stosunku do struktury kosztów z 2016 roku. Zmiany w strukturze dotyczyły głównie: wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych („PFRON”) – zmniejszenie udziału z 39,6% w 2016 r. do 35,9% w 2017 r. oraz opłat urzędowych dotyczących egzekucji z 36,0% w 2016 r. do 34,4% w 2017 r. Zwiększeniu w stosunku do 2016 roku uległy opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów oraz pozostałe podatki stanowiące źródło dochodów własnych.

Strukturę kosztów podatków i opłat w 2016 i 2017 roku przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 13. Struktura kosztów podatków i opłat na dn. 31.12.2016 r.

Wykres 14. Struktura kosztów podatków i opłat na dn. 31.12.2017 r.

Na niższe wykonanie planu finansowego Zakładu za 2017 rok w zakresie podatków i opłat wpłynęły przede wszystkim opłaty związane z realizacją zadań działalności statutowej ZUS, w związku z którą Zakładowi przysługują środki prawne właściwe organom administracji publicznej, tj. opłaty i koszty egzekucyjne, sądowe i komornicze itp. zrealizowane w kwocie 14.042 tys. zł (tj. 34,4% kosztów podatków i opłat). W tym zakresie Zakład ma ograniczone możliwości precyzyjnego oszacowania oraz zaplanowania kosztów i opłat egzekucyjnych i komorniczych, które ponoszone są na rzecz organów egzekucyjnych, prowadzących na rzecz jednostek ZUS postępowania egzekucyjne. Stopień realizacji tych kosztów uzależniony jest głównie od skuteczności prowadzonych przez te organy postępowań egzekucyjnych. Ponadto, wpływ na niższe koszty egzekucyjne miały:

- tzw. „ustawa abolicyjna”¹, która spowodowała zawieszenie części prowadzonych postępowań w egzekucji administracyjnej i sądowej w zakresie zaległości za niezapłacone składki na ubezpieczenia za okres od 01.01.1999 r. do 28.02.2009 r.,
- nowelizacja ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji², wprowadzająca zmiany w sposobie prowadzenia egzekucji, w zakresie dochodzenia należności w ramach egzekucji „własnej” Zakładu, co spowodowało zwiększenie ilości spraw prowadzonych w drodze egzekucji „własnej”, co w konsekwencji spowodowało również zmniejszenie kosztów opłat komorniczych ponoszonych na rzecz innych organów egzekucyjnych,
- zmiany prawne, które weszły w życie od dnia 8 września 2016 r.³ powodujące zmniejszenie przejmowania przez komorników sądowych łącznej egzekucji, co spowodowało zmniejszenie kosztów zaliczek płaconych z tego tytułu,
- zwiększenie ilości zawieranych przez Zakład „układów ratalnych” na skutek nowelizacji w 2015 r. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych⁴, wprowadzającej zmiany trybu udzielania ulg umożliwiających odroczenie terminu płatności składek oraz rozkładanie na raty należności z tytułu składek; w skutek tych działań zmniejszyła się liczba postępowań egzekucyjnych wobec dłużników oraz związanych z tym niższych kosztów opłat porto i opłat komorniczych,

¹ ustawa z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 r. poz. 1551)

² ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2017 r. poz. 1201, z późn. zm.)

³ ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015 r. poz. 1311, z późn. zm.)

⁴ ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.)

- spadek należności pozostających w egzekucji administracyjnej prowadzonej przez Naczelników Urzędów Skarbowych oraz należności bieżąco kierowanych do egzekucji jak i ich wpływów,
- niższe koszty opłat notarialnych za potwierdzenie pełnomocnictwa poświadczane notarialnie poprzez wnioskowanie do Urzędów Skarbowych o przekazywanie do Oddziału uwierzytelnionych kopii dokumentów niezbędnych do dokonania wpisu z hipoteki lub niezbędnych w sprawach spadkowych oraz przesyłanie do Sądów kopii pełnomocnictw Dyrektora potwierdzonych przez Radcę Prawnego Oddziału.

Ponadto, na niższy od zakładanego poziom wykonania planu w zakresie podatków i opłat w 2017 roku miały również niższe od planowanych wpłaty dokonane przez Zakład na rzecz PFRON (14.650 tys. zł) w 2017 roku (70,4% wykonania planu). Kwota wpłat na PFRON w ubiegłym roku stanowiła 35,9% całości kosztów podatków i opłat. W ujęciu r/r nastąpił znaczący spadek tych kosztów o 5.118 tys. zł, tj. o 25,9%, który był pochodną nowelizacji (obowiązującej od 1.07.2016 r.) ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁵, wprowadzającej zmiany w sposobie wyliczania ulg na PFRON przez Zakłady Pracy Chronionej („ZPCh”). W efekcie, zmiany spowodowały zwiększenie się kwot obniżających wpłatę na PFRON dokonywaną przez Zakład, korzystający z usług ZPCh. W 2017 roku wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Zakładzie wyniósł 3,58 i wzrósł r/r o 0,2.

3.5 Wynagrodzenia

Wynagrodzenia w 2017 roku wyniosły ogółem 2.471.242 tys. zł (tj. 99,8% planu) i stanowiły 57,4% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty wynagrodzeń były niższe od kwoty planowanej o 5.266 tys. zł (tj. 0,2%), na co w decydującym stopniu wpłynęło wykonanie planu w zakresie pozostałych wynagrodzeń. W porównaniu do roku 2016 nastąpił wzrost kosztów wynagrodzeń o kwotę 213.004 tys. zł (tj. o 9,4%). Dominujący wpływ na poziom realizacji kosztów wynagrodzeń za 2017 rok, miały koszty wynagrodzeń osobowych, które zostały zrealizowane w kwocie 2.454.242 tys. zł. W roku 2016 koszty wynagrodzeń wyniosły 2.258.238 tys. zł i zostały zrealizowane w 99,8% planu.

Tabela 9. Wykonanie planu finansowego za 2017 r. w zakresie wynagrodzeń.

⁵ ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.)

Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
1	2	3	4	5	6
Wynagrodzenia	2 258 238	99,8%	2 476 508	2 471 242	99,8%
Wynagrodzenia osobowe	2 242 989	100,0%	2 454 873	2 454 242	100,0%
Pozostałe wynagrodzenia	15 250	75,5%	21 635	17 000	78,6%

Wzrost r/r kosztów wynagrodzeń dotyczył głównie wynagrodzeń osobowych i był spowodowany dwukrotnym zwiększeniem w trakcie roku planu na wynagrodzenia osobowe o łączną kwotę 197.310 tys. zł, na podstawie zgody wyrażonej przez Ministra Finansów, z przeznaczeniem na wzrost wynagrodzeń pracowników ZUS⁶.

Natomiast na niższe niż pierwotnie szacowano, wykonanie planu w zakresie pozostałych wynagrodzeń, wpływ miały:

- zmniejszenie liczby zleczanych przez lekarzy orzeczników dodatkowych badań, opinii specjalistycznych oraz konsultacji lekarzy i psychologów – konsultantów Zakładu z uwagi na mniejszą liczbę wniosków ubezpieczonych o przyznanie świadczenia rentowego oraz wykorzystywanie w postępowaniu o przyznanie świadczenia rentowego dokumentacji medycznej ubezpieczonego,
- zmniejszenie liczby umów cywilnoprawnych zawieranych z wykładowcami szkoleń ze względu na zwiększenie liczby szkoleń prowadzonych przez trenerów wewnętrznych,
- zmiana źródła finansowania kosztów lekarzy konsultantów w trakcie roku – z umów cywilnoprawnych na zakup usług, w związku z zakładaniem przez nich działalności gospodarczej,
- mniejsze zapotrzebowanie na usługi tłumaczy języka migowego.

⁶ Uchwała nr 16/IV/IV/2017 Rady Nadzorczej ZUS z dnia 10 maja 2017 roku w sprawie zatwierdzenia zmian do „Planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rok 2017” oraz Uchwała nr 41/VII/IV/2017 Rady Nadzorczej ZUS z dnia 26 lipca 2017 roku w sprawie zatwierdzenia zmian do „Planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rok 2017”,

3.6 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia

Ubezpieczenia społeczne i innych świadczenia w 2017 roku wyniosły ogółem 516.754 tys. zł, (tj. 94,7 % planu) i stanowiły 12,0% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń były niższe od planowanej o 28.743 tys. zł (tj. o 5,3%). Dominujący wpływ na poziom realizacji tych kosztów miały koszty składek na ubezpieczenia społeczne (77,5% ogółu tych kosztów), które zostały zrealizowane w kwocie 400.524 tys. zł (tj. 98,4% planu). W porównaniu do roku 2016 nastąpił wzrost kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń o kwotę 41.480 tys. zł (tj. o 8,7%), co było konsekwencją podwyższenia funduszu wynagrodzeń osobowych. W roku 2016 koszty te wyniosły 475.274 tys. zł (tj. 93,6% planu).

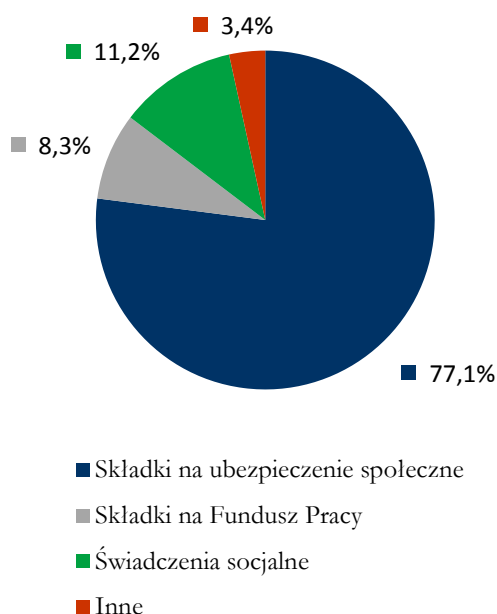
Tabela 10. Wykonanie planu finansowego za 2017 r. w zakresie ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń.

Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
1	2	3	4	5	6
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	475 274	93,6%	545 497	516 754	94,7%
Składki na ubezpieczenie społeczne	366 500	97,6%	407 240	400 524	98,4%
Składki na Fundusz Pracy	39 522	74,3%	55 731	43 572	78,2%
Świadczenia socjalne	53 395	98,7%	57 126	57 137	100,0%
Inne	15 858	63,4%	25 400	15 521	61,1%

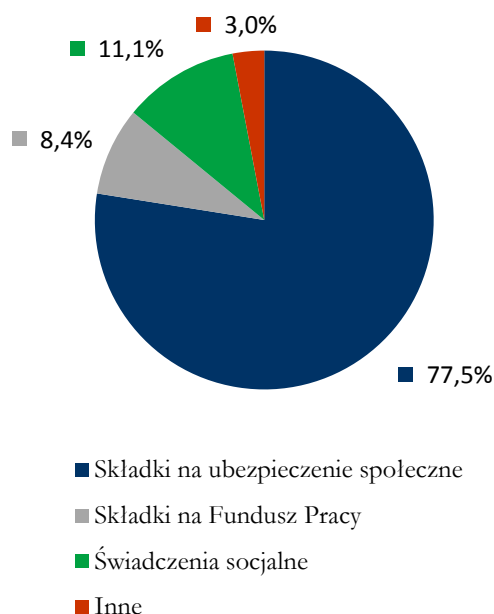
Struktura kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń w 2017 roku była zbliżona do struktury kosztów z 2016 roku. Strukturę kosztów usług obcych w 2016 i 2017 roku przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 15. Struktura kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na dn. 31.12.2016 r.

Wykres 16. Struktura kosztów ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń na dn. 31.12.2017 r.

Poziom wykonania planu w zakresie kosztów składek na ubezpieczenia społeczne stanowi bezpośrednią pochodną wysokości wykonania planu w zakresie wynagrodzeń osobowych. W trakcie 2017 roku miały miejsce dwa podwyższenia funduszu wynagrodzeń, w związku z którymi dokonano również dwóch zmian planu finansowego w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne (w maju i w lipcu 2017 r.) i Fundusz Pracy (w lipcu).

Niższe wykonanie w zakresie składek na Fundusz Pracy jest konsekwencją braku możliwości precyzyjnego oszacowania tego kosztu, z uwagi na liczne wyłączenia określone w art. 104a i 104b ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁷, tj. zwalnijące pracodawcę z obowiązku opłacania tych składek m.in. za osoby powracające z urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego (przez okres 36 miesięcy od powrotu), jak również za pracowników powyżej 55 (kobiety) i 60 (mężczyźni) roku życia. Niektóre z tych czynników mają charakter deklaracyjny, co dodatkowo potęguje problem dla pracodawcy z precyzyjnym oszacowaniem kosztów w tym zakresie.

⁷ ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.)

Ponadto, w maju 2017 roku nastąpiło, również zwiększenie planu w pozycji świadczenia socjalne o kwotę 2.936 tys. zł w związku z podwyższeniem wysokości kwoty bazowej przyjętej do naliczania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, na podstawie zapisów w ustawie o budżecie na rok 2017.

3.7 Pozostałe koszty

Pozostałe koszty rodzajowe w 2017 roku wyniosły ogółem 30.061 tys. zł (tj. 65,5% planu) i stanowiły 0,7% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Pozostałe koszty rodzajowe były niższe od kwoty planowanej o 15.839 tys. zł (tj. o 34,5 %). W porównaniu do roku 2016 nastąpił wzrost pozostałych kosztów o kwotę 802 tys. zł (tj. o 2,7%). W roku 2016 koszty te wyniosły 29.259 tys. zł (tj. 56,8%).

Tabela 11. Wykonanie planu finansowego za 2017 r. w zakresie pozostałych kosztów.

Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł		tys. zł		
1	2	3	4	5	6
Pozostałe	29 259	56,8%	45 900	30 061	65,5%

W zakresie pozostałych kosztów rodzajowych najistotniejsze pozycje stanowiły: zwroty kosztów stawiennictwa osobom wzywanych przez Zakład (kwota 12.779 tys. zł) oraz koszty podróży służbowych, w tym: związanych z kontrolą (5.118 tys. zł), ze szkoleniami (3.460 tys. zł) oraz pozostałych (3.057 tys. zł). Na niższe od zakładanego wykonanie planu wpłynęły przede wszystkim niższe od zaplanowanych (o 6.810 tys. zł) koszty podróży służbowych ogółem.

3.8 Koszty finansowe

Koszty finansowe w 2017 roku (łącznie z kosztami nieplanowanymi) wyniosły ogółem 155 tys. zł (tj. 15,5% planu). Koszty planowane wyniosły 117 tys. zł, natomiast 38 tys. zł stanowiły koszty nieplanowane, z tytułu ujemnych różnic kursowych (18 tys. zł) oraz strat ze zbycia inwestycji (20 tys. zł). Najwyższe planowane koszty finansowe stanowiły odsetki za zwłokę w zwrocie nadpłaconych składek dla płatników (104 tys. zł).

W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost kosztów finansowych (z uwzględnieniem kosztów nieplanowanych) o kwotę 5 tys. zł.

Tabela 12. Wykonanie planu finansowego za 2017 r. w zakresie kosztów finansowych.

Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
1	2	3	4	5	6
Koszty finansowe	150	15,0%	1 000	155	15,5%

3.9 Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne w 2017 roku wyniosły ogółem 6.860 tys. zł (tj. 72,5% planu) i stanowiły 0,2% kosztów ogółem (bez operacji niemających odzwierciedlenia w przepływach finansowych). Pozostałe koszty operacyjne planowane wyniosły 6.856 tys. zł, natomiast 4 tys. zł stanowiły koszty nieplanowane tj. koszty skutków zdarzeń losowych o charakterze nadzwyczajnym. Pozostałe koszty operacyjne były niższe od kwoty planowanej o 2.597 tys. zł.

W porównaniu do roku 2016 nastąpił wzrost pozostałych kosztów operacyjnych o kwotę 2.613 tys. zł, na co kluczowy wpływ miały koszty postępowania sądowego i egzekucyjnego od dochodzonych roszczeń i należności, które w 2017 roku wyniosły 6.370 tys. zł, co stanowiło 92,9% ogółu kosztów operacyjnych. Koszty te wzrosły r/r o 81,9%.

Tabela 13. Wykonanie planu finansowego za 2017 r. w zakresie pozostałych kosztów operacyjnych.

Wyszczególnienie	2016		2017		
	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu	Plan po zm.	Wykonanie okres styczeń- grudzień	% wykonania planu
	tys. zł			tys. zł	
1	2	3	4	5	6
Pozostałe koszty operacyjne	4 247	70,8%	9 457	6 860	72,5%

4. Wydatki inwestycyjne

Wykonanie planu rzeczowo - finansowego działalności ZUS w zakresie budowy i zakupów środków trwałych w 2017 roku wyniosło 164.760 tys. zł, tj. 42,1% planu. W części tabelarycznej wykonania planu informację w tym zakresie wykazano w pozycji „Nakłady na budowę, ulepszenie i zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”.

Szczegółowe informacje o poszczególnych zadaniach zawiera odrębne sprawozdanie z realizacji planu rzeczowo - finansowego działalności ZUS w zakresie budowy i zakupów środków trwałych w 2017 roku.

5. Odsetki do otwartych funduszy emerytalnych

Do końca 2017 Zakład przekazał do OFE tytułem odsetek dotyczących zaległości z lat ubiegłych odsetki w wysokości 3.971 tys. zł. Równocześnie w tym samym okresie wartość odsetek wycofanych z OFE (za lata 1999-2017) wyniosła 2.783 tys. zł. W zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą ZUS planie finansowym ZUS na rok 2017 na ten cel zabezpieczono środki w kwocie 43.153 tys. zł.

6. Wynik finansowy

W 2017 roku wynik finansowy Zakładu wyniósł -2.835 tys. zł. Na wysokość wyniku finansowego w 2017 roku miały wpływ przychody i koszty Zakładu szczegółowo opisane w części opisowej niniejszego sprawozdania. Wynik finansowy zaprezentowany w *Sprawozdaniu z wykonania planu finansowego ZUS za 2017 rok* różni się od wyniku zaprezentowanego w *Rachunku Zysków i Strat* tym, że nie uwzględnia skutków wyceny bilansowej części składników aktywów i pasywów, w wyniku której dokonano odpisów aktualizujących oraz zawiązania lub rozwiązania rezerw.

7. Środki finansowe

Na dzień 31.12.2017 r. Zakład dysponował środkami finansowymi (po wyłączeniu środków finansowych o ograniczonej możliwości dysponowania) ogółem w kwocie 1.440.573 tys. zł, z czego środki pieniężne wyniosły 835.441 tys. zł. Środki finansowe faktycznie uzyskane przez Zakład były wyższe od szacowanych na potrzeby przewidywanego wykonania planu finansowego ZUS za rok 2017. Przyczyny wyższych niż szacowano środków finansowych na koniec roku wynikały z: uzyskania wyższych niż planowano przychodów (głównie z tytułu wpływu środków unijnych) oraz niższych kosztów bieżących i wydatków inwestycyjnych.

8. Zobowiązania, należności i zapasy

Wartość zobowiązań wg stanu na 31.12.2017 r. wyniosła 530.635 tys. zł, w tym: zobowiązań z tytułu rozrachunków – 493.913 tys. zł oraz utworzonej rezerwy na odsetki z tytułu opóźnień w przekazywaniu składek do OFE dotyczących zaległości z lat ubiegłych – 36.137 tys. zł. Wartość zapasów wg stanu na 31.12.2017 r. wyniosła 10.987 tys. zł, a należności 36.665 tys. zł.

Załącznik – Sprawozdanie RB-40 z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2017 rok, planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od początku roku do dnia 31 grudnia 2017 roku

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej: Zakład Ubezpieczeń Społecznych – cz. 73 ul. Szamocka 3, 5 01-748 Warszawa	Rb-40 sprawozdanie z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2017 rok, planu finansowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych okres sprawozdawczy: IV kwartał 2017 01.01.2017-31.12.2017	Adresat: Ministerstwo Finansów Departament Budżetu Państwa ul. Świętokrzyska 12 00-916 Warszawa
Numer identyfikacyjny REGON: 000017756		

Część A. Dane u układzie memoriałowym

Poz.	Treść ¹⁾	Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy	Rok sprawozdawczy		
			plan wg ustawy budżetowej	plan po zmianach	wykonanie
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU:				
	Środki pieniężne	669 676	346 812	794 585	794 585
	Inne aktywa finansowe	503 825	503 825	504 155	504 155
	Należności	59 232	59 232	58 068	58 068
	Zapasy	15 392	15 392	15 011	15 011
	Zobowiązania, w tym:	603 585	385 000	545 883	545 883
	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	55 317	35 000	43 153	43 153
II	PRZYCHODY OGÓŁEM	4 229 049	4 253 106	4 253 106	4 299 243
1.	Odpis z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	3 573 000	3 607 499	3 607 499	3 607 499
2.	Odpis z Funduszu Emerytur Pomostowych	2 627	2 627	2 627	2 627
3.	Przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek innych niż na FUS	200 545	210 644	210 644	213 054
	z tego:				
3.1.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne	12 649	13 334	13 334	12 961
3.2.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	54 827	57 217	57 217	58 008
3.3.	- przychody z tytułu poboru i dochodzenia składek na ubezpieczenie zdrowotne	133 068	140 093	140 093	142 085
4.	Przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych Zakładowi do wypłaty:	233 648	250 442	250 442	252 057
4.1.	- rent socjalnych	64 337	66 235	66 235	67 069
	- zasiłków i świadczeń przedemerytalnych	27 215	28 719	28 719	24 760
4.3.	- świadczeń na rzecz kombatanatów	23 702	23 882	23 882	22 938
4.4.	- świadczeń zbiegowych realizowanych przez KRUS	15 390	15 001	15 001	15 491
4.5.	- obsługa pozostałych świadczeń	103 004	116 605	116 605	121 798
5.	Przychody finansowe	27 460	25 409	25 409	32 309
5.1.	- odsetki	27 438	25 409	25 409	29 465
6.	Pozostałe przychody	191 769	156 485	156 485	191 696
III.	KOSZTY	4 108 649	4 517 440	4 681 471	4 302 078
1.	Koszty według rodzaju	4 104 252	4 506 983	4 671 014	4 295 063
1.1.	amortyzacja w tym:	344 356	380 452	380 452	299 156
	- zakup wyposażenia o niskiej wartości	4 348	4 407	4 407	2 920
1.2.	- materiały i energia	103 125	146 807	135 503	103 513
1.3.	- usługi obce	844 114	1 086 394	1 027 394	833 478
1.3.1.	- remonty				
1.3.2.	- usługi pocztowe i bankowe	264 760	305 000	305 000	282 746
1.3.3.	- usługi telekomunikacyjne	15 339	22 000	22 000	15 419
1.3.4.	- usługi związane z przetwarzaniem danych	360 004	456 000	385 000	295 240
1.3.5.	- pozostałe	204 010	303 394	315 394	240 073
1.4.	- podatki i opłaty, w tym:	49 886	63 260	59 760	40 859
1.4.1.	- podatki stanowiące źródło dochodów własnych	9 872	11 420	11 420	9 880

1.4.2.	- jednostek samorządu terytorialnego - opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów	2 296	3 040	3 040	2 287
1.4.3.	- opłaty urzędowe	17 950	28 000	24 500	14 042
1.4.4.	- wpłaty na PFRON				
1.5.	- wynagrodzenia	2 258 238	2 277 198	2 476 508	2 471 242
1.5.1.	- osobowe	2 242 989	2 257 563	2 454 873	2 454 242
1.5.2.	- pozostałe	15 250	19 635	21 635	17 000
1.6.	- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	475 274	506 972	545 497	516 754
1.6.1.	- składki na ubezpieczenie społeczne	366 500	374 068	407 240	400 524
1.6.2.	- składki na Fundusz Pracy	39 522	53 314	55 731	43 572
1.6.3.	- świadczenia socjalne	53 395	54 190	57 126	57 137
1.6.4.	- składki na Fundusz Emerytur Pomostowych		0	0	
1.6.5.	- inne	15 858	25 400	25 400	15 521
1.7.	- pozostałe	29 259	45 900	45 900	30 061
2.	Koszty finansowe	150	1 000	1 000	155
2.1.	- obsługa długu				
2.2.	- inne	150	1 000	1 000	155
3.	Pozostałe koszty	4 247	9 457	9 457	6 860
IV.	WYNIK ZDARZEŃ NADZWYCZAJNYCH	0	0	0	0
1.	- zyski nadzwyczajne	0	0	0	0
2.	- straty nadzwyczajne	0	0	0	0
V.	WYNIK BRUTTO (II-III +/- IV)	120 401	-264 334	-428 365	-2 835
VI.	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO				
VII.	WYNIK NETTO (V - VI)	120 401	-264 334	-428 365	-2 835
VIII.	Nakłady na budowę, ulepszenie i zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	232 170	555 538	391 507	164 760
IX.	STAN NA KONIEC ROKU:				
	Środki pieniężne	794 585	371 810	367 403	835 441
	Inne aktywa finansowe	504 155	0	291 627	605 132
	Należności	58 068	59 232	58 068	36 665
	Zapasy	15 011	15 392	15 011	10 987
	Zobowiązania, w tym:	545 883	350 000	350 000	530 635
	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	43 153	0	0	36 137

Część B. Dane uzupełniające

Poz.	Treść	Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy	Rok sprawozdawczy		
			plan wg ustawy budżetowej	plan po zmianach	wykonanie
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
	ZOBOWIĄZANIA	545 883	350 000	350 000	530 635
1	Inne w tym:	545 883	350 000	350 000	530 635
1.1.	- wymagalne	0	0	0	5
1.2.	- z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	43 153	0	0	36 137
	LICZBA ZATRUDNIONYCH (w przeliczeniu na pełne etaty)	45 279	46 123	46 123	45 146

Część C. Dane uzupełniające

Poz.	Treść	Wykonanie za rok poprzedzający rok sprawozdawczy	Rok sprawozdawczy		
			plan wg ustawy budżetowej	plan po zmianach	wykonanie
w tysiącach złotych					
1	2	3	4	5	6
	ZOBOWIĄZANIA według wartości nominalnej	545 883	350 000	350 000	530 635
1	Papiery wartościowe		0	0	
2	Kredyty i pożyczki, w tym zaciągnięte od:		0	0	
	- wobec sektora finansów publicznych		0	0	
	- wobec pozostałych		0	0	
3	Depozyty		0	0	
4	Inne w tym:	545 883	350 000	350 000	530 635
4.1	zobowiązania wymagalne	0			5
4.2	z tytułu odsetek za nieprzekazane składki do otwartych funduszy emerytalnych	43 153	0	0	36 137